

Co ukázala vládní opatření během pandemie o sociálních politikách Česka

Úvodní slovo: **Marek Hilšer**, senátor

Martin Šimáček, ředitel Institutu pro sociální inkluzi

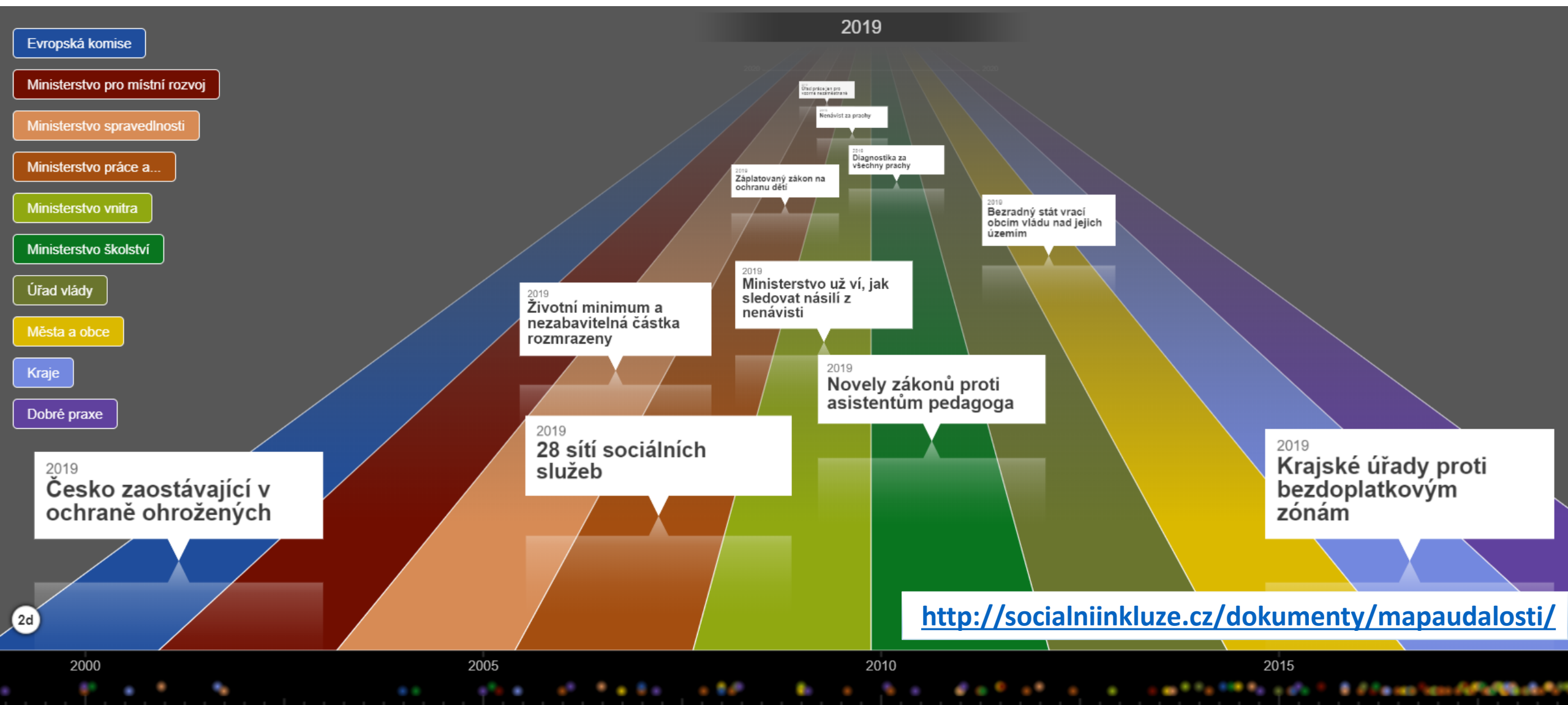
Alena Zieglerová, expertka IPSI na oblast zaměstnanosti

Speciální hosté:

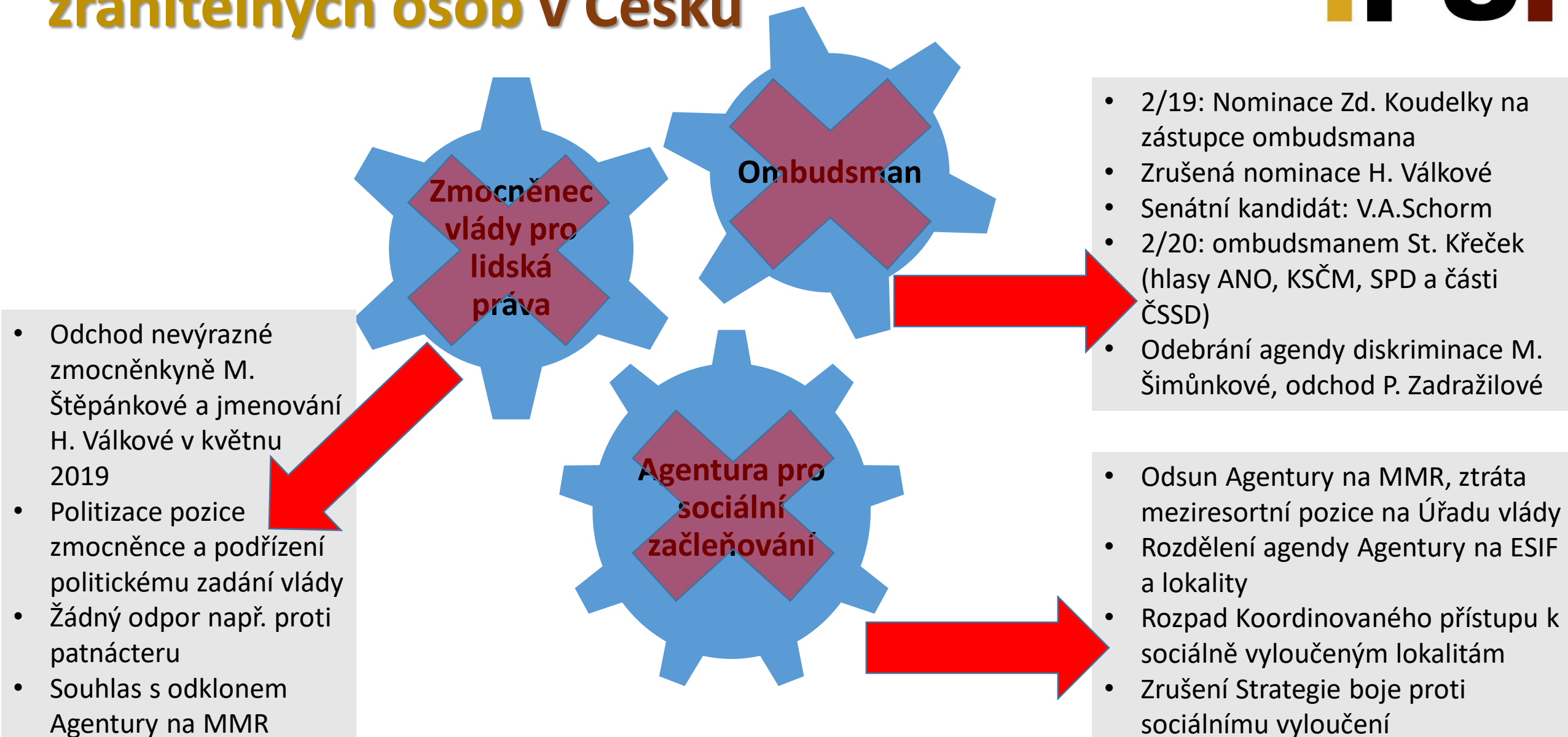
Daniel Prokop, sociolog, PAQ Research

Lukáš Průcha, ředitel pobočky Člověka v tísní v Liberci

Mapa událostí v sociálním začleňování aktualizace 2019

Rozpad institucionální ochrany zranitelných osob v Česku

Patnáctero opatření boje proti obchodu s chudobou ve světle korony

Co stojí za řešením:

- Personální **posílení úřadů práce, sociální práce,** služeb sociální prevence a pedagogických pracovníků ve vyloučených lokalitách
- Programy **aktivní politiky zaměstnanosti** pro dlouhodobě nezaměstnané a pro lidi znevýhodněné, v ohrožení dlouhodobou nezaměstnaností
- Předčasné **odchody dětí ze vzdělávání** (ze ZŠ bez základního vzdělání, ze SŠ před získáním kvalifikace) řešit ve školství, ne dávkami.
- **Oddlužení** osob bez nastavení minimálního limitu splacení pohledávek

Na co se zaměřila pozornost:

- Revize dávek na bydlení
- Podmiňování dávek na bydlení školní docházkou

Podnět	Zodpovědný rezort
1. Regulovat pronájem více bytů přes živnostenské oprávnění	MPD, MMR
Jasně nastavení hygienických standardů u bytů, které by určovaly, jak má vypadat byt (např. tekoucí voda, hygienické zázemí, funkční elektrika apod.) a stanovení počtu metrů čtverečních na osobu v dané domácnosti	MMR, MZD a MPD
3. Zavedení povinnosti trvalého pobytu v obci, kde jedinec fakticky bydlí	MV
4. Opravy a výkup zdevastovaných bytů	MMR
5. Dokončení cenových map za účelem stanovení obvyklého nájmu	MMR a MPSV
6. Revize dávkového systému: zvážit sloučení příspěvku a doplatku na bydlení, zastropovat výplaty dávek dle cenových map, zajistit adresnost vyplácení dávek, zůstat okruh spoližijloich osob v domácnosti a zkrátit vyplácení např. paušálů na energie	MPSV
7. Zákonně upravit možnost poskytovat data obcím o poskytnutých sociálních dávkách a vykonávané sociální práci	MPSV, SMS a SMO
8. Personálně a finančně posílit Úřady práce, Policii ČR či pedagogické pracovníky ve vyloučených lokalitách	MŠMT, MPSV, MV, SMS a SMO
9. Zákonně definovat, co je přechodné bydlení a jakou má funkci za účelem eliminace tzv. ubytoven	MMR, SMS a SMO
10. Umožnit oddlužení osob v exekuční pasti bez nastavení minimálního limitu splacení pohledávek	MS
11. Striktně navázat pobírání dávek na sociální práci a školní docházku	MPSV a MŠMT
12. Změnit povinnost školní docházky (neohraničovat věkem, ale např. stanovit povinnou školní docházku do ukončení vzdělávání, např. dosažením výučního listu) a omezit předčasné odchody dětí ze vzdělávání	MPSV a MŠMT
13. Posílit sociální práci a sociální prevenci: pracovní a hygienické návyky, práce s dětmi a podpora vzdělávání, prevence kriminality a konsumu drog, schopnost udržet si bydlení apod.	MPSV a MF
14. Zajistit, aby všichni praceschopní skutečně pracovali vč. dlouhodobě zaměstnaní dlouhodobě nezaměstnaných osob, např. revize veřejně prospěšných prací, tak aby bylo možné je využívat dlouhodobě bez nutnosti opakované evidence na úřadu práce	MPSV
15. Zajistit vymahatelnost práva zejm. s ohledem na rušení nočního klidu a sousedského soužití	MS

Patnáctero opatření boje proti obchodu s chudobou - skupina na MPSV

Pracovní skupina k 15 opatřením pro boj s chudobou

- Svolána ad hoc, 5x od října do listopadu 2019 (**celkem 25 hodin jednání**)
- cca 50 zástupců státní správy, samospráv, NNO
- Rozpor v cílech a nedostatek analytických vstupů (subjektivní východiska zatížená populismem)
- Program postaven na 15 nahodilých – nesystémových opatřeních (s postupným přichýlením k revizi dávkového systému)
- Nevyužitý kapitál podnětů členů PS a jejich návrhů, analytických vstupů a expertizy

„Patnáctero“ (2019)

- Ad hoc zadání, vzniklé na základě výjezdu do Litvínova a rychlé schůzky ministryň PSV, MR a premiéra
- Bez ucelených výstupů
- Bez implementačního rámce
- Bez ohledu na to, co mohou nahodilá a z kontextu vytržená „opatření“ způsobit ve městech se sociálně vyloučenými lokalitami

Strategie boje proti sociálnímu vyloučení (2011)

- Zadání vlády a stanovení cílů
- 2 roky přípravy, podrobná analytika
- 6 pracovních skupin a více než 100 expertů
- Meziresortní připomínkové řízení a schválení ucelené strategie vládou
- Implementační struktura (MLP a Agentura pro sociální začleňování, meziresortní skupina na úrovni náměstků)

Vyřazování z evidence ÚP na 9 nebo 12 měsíců

Na co se zaměřila pozornost:

- prodloužení sankce odstavení od dávek z 6 na 9/12 měsíců
- prodloužení neefektivních veřejně prospěšných prací ze 2 na 3 roky
- duplicitní kontroly nelegální práce od úřadů práce a inspektorátů

Co se povedlo:

- evidence podle místa skutečného pobytu (od 14.4.2020)
- registrace na dálku bez el. podpisu

Co je nadějně:

- příspěvek na zapracování a odborné vzdělávání zaměstnanců
- příspěvek na řešení specifických znevýhodnění

**Šafránková (SPD): Vítězství v 1. kole!
Zneužívačům dávek končí flákačská havaj**

06.06.2020 14:40

Včera, v pátek 5. června, dosáhlo hnutí SPD jednoho z nejvýraznějších úspěchů za celou dobu své parlamentní existence. Plním volební sliby. Věřím, že se už brzy dočkáme.

Tweet

To se mi líbí

Sdílet

1,1 tis. lidem se tohle líbí. Budte první mezi svými přáteli.

Nedávejme dávky lidem, kteří páchají přestupky, zní ze Sněmovny

3. prosince 2019 20:32

Chudší lidé, kteří spáchají tři závažné přestupky, možná přijdou na čtvrt roku o dávky v hmotné nouzi. Sněmovna návrh poslanců ODS v úvodním kole podpořila, sociální demokraté jeho zamítnutí neprosadili. Předlohu nyní posoudí sociální výbor.

A jak by to tedy vypadalo v praxi?

Je to věc, která se musí propracovat. Rámcově si ale představujeme, že lidem, kteří pobírají dávku hmotné nouze a zároveň spáchají tři a více přestupků měsíčně a odmítají aktivizaci přes sociální práci, bychom exekuovali dávky až do výše životního minima (tj. 3500 korun).

A v čem přesně se tohle liší od Drábkovy politiky?

A co byste dělala vy?

Já nejsem ministryně práce a sociálních věcí.

Likvidační revize dávek na bydlení a nezájem o sociální byty

Zákon o přídavku na bydlení = sloučení dávek na bydlení + nedomyšlená „řešení“ SVL

- Podmiňování dávek na bydlení **aktivitou** na trhu práce hrozbou vyřazení z Úřadu práce na 9/12 měsíců (funguje to obráceně: kdo nebydlí, těžko může pracovat)
- Kontrola **školní docházky dětí** bez zapojení OSPD předložením vysvědčení Úřadu práce (zase obrácený postup, školní docházka se bez bydlení nezlepší)
- Nepoužitelné **hodnotové/cenové mapy** nájemného, z nichž se navíc použije jen 10 % nejnižších hodnot
- Lokální snižování dávek až na 12 měsíců dle politické vůle obcí (ČR jako **bezpoplatková zóna**)
- Dávka **jen do kvalitních bytů** (nekonečné kontroly mimo lhůtu řízení o dávkách), později i do pobytových služeb a ubytovacích zařízení za 80 % poplatků dle vyhlášky k azylovým domům, konec podpory bydlení v jiném než obytném prostoru

Vyhlížíme zákon o bydlení!

Polovičatá novela insolvenčního zákona

Polovičaté řešení v roce 2019

- 60 % za 3 roky, 30 % za 5 let, anebo nepředvídatelné rozhodnutí soudu na konci insolvenčního řízení
 - Rozdílná praxe krajských soudů
 - Měsíční náklady na insolvenčního správce a věřitelům ve výši 2 200 Kč
 - Nízká nezabavitelná částka ze mzdy
- => Jen 2,5 – 4 tis. vstupů do insolvenčního řízení měsíčně a nárůst (na 8 %) soudních odmítnutí hned na začátku řízení

Rychlá „covidová“ oprava ve sněmovně

- Pozastavení exekučních dražeb a mobiliárních exekucí do 30. 6. 2020
- Zákaz exekučního postižení daňového bonusu na děti
- Úprava exekučních srážek u odstupného
- Možnost jednorázového výběru až čtyřnásobku životního minima (tedy 15 440 korun) z exekučně zablokováného účtu
- Prodej obydlí v exekuční dražbě až u dluhů převyšujících 100 000 korun
- Odstranění 30% hranice povinného splacení dluhů v oddlužení i pro starší případy
- Omezení smluvních sankcí u úvěrů pro živnostníky i spotřebitele

A co zadluženým stále chybí? (mj. aktuální novela exekučního řádu)

- Zastavení všech nedobytných exekucí starších než 3 roky
- Zavedení principu čisté teritoriality a povinného slučování pohledávek (1 dlužník = 1 exekutor)
- Chráněný účet proti dvojímu zabavení (srážkou ze mzdy a obstavením) a pro život s bezhotovostními platbami
- Aplikace směrnice EU týkající se zkrácení oddlužení fyzických osob podnikajících na 3 roky také na spotřebitele

Konečně vyšší životní a existenční minimum a nezabavitelná částka pro všechny

Nezabavitelné minimum pro pracující

- 9.643 Kč do 30.6.2019
- **19.286 Kč od 1.7.2019**
- **20.724 Kč od 1.4.2020**

Nezabavitelná částka pro neaktivní na trhu práce

- do 31.3.2020

2/3 ŽM a normativu

1/4 na vyživované osoby

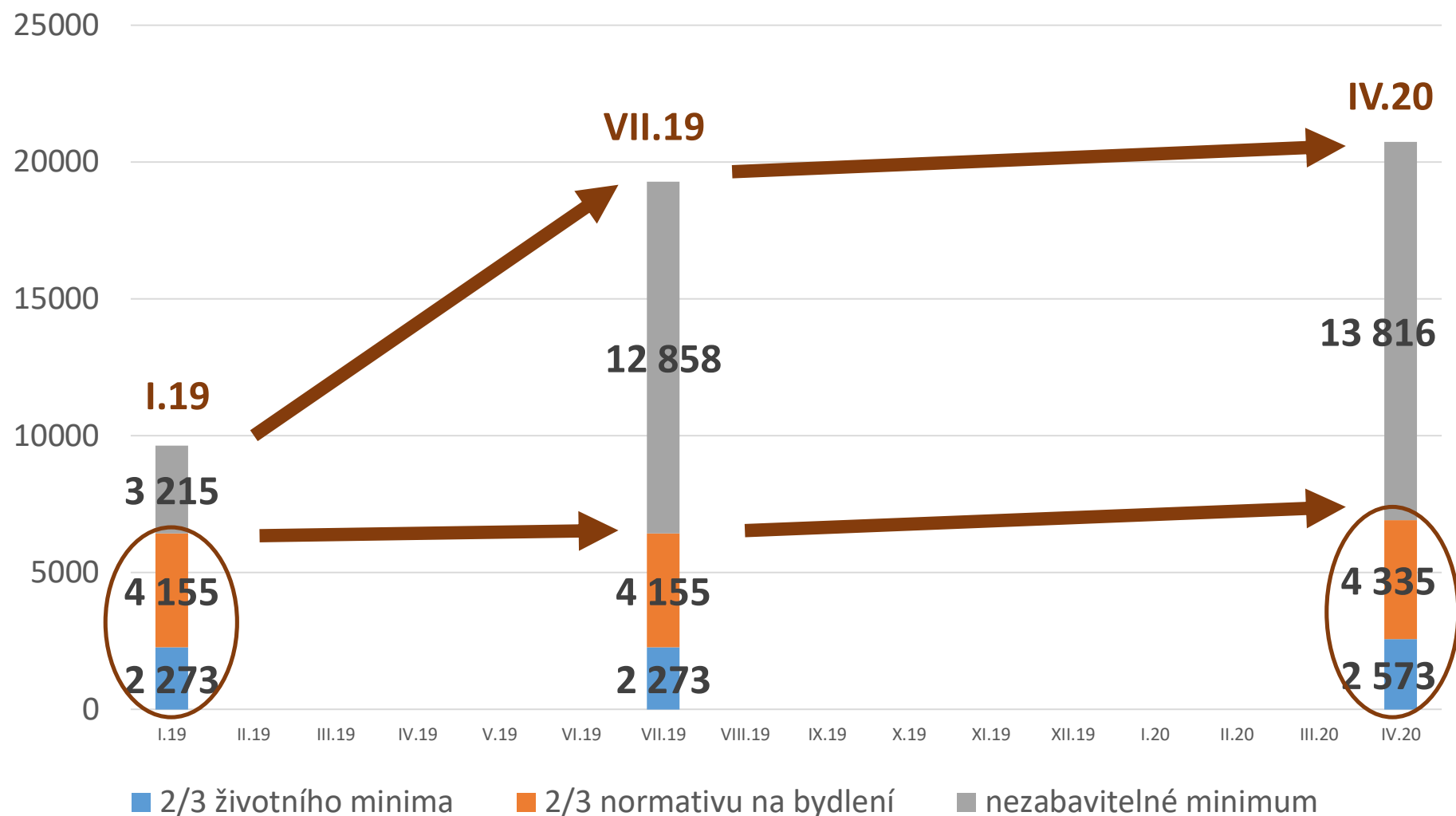
- od 1.4.2020

zvýšení ŽM

- **od 1.7.2020**

3/4 ŽM a normativu

1/3 na vyživované osoby

Zprávy o inkluzi ve vzdělávání

- 120 tisíc žáků se SVP s nárokem na podporu v 1.-5. stupni
- Z toho 57 tisíc žáků se specifickými poruchami učení a specifickými poruchami chování (z toho 3 % ve speciálních ZŠ)
- ČŠI: 17 % škol neumí poskytovat podporu žákům se SVP vůbec
- ČŠI: 95 % asistentů pedagoga ve školách funguje účinně

Počty asistentů pedagoga:	2016/2017	6 496
	2018/2019	11 174
	2019/2020	12 246

Novely vyhlášky 27/2016, školského zákona a z. o pedagogických pracovnících

- Maximálně 2 asistenti pedagoga ve třídě
- Zrušení jednodruhovosti speciálních škol
- Poskytování podpůrných opatření bez souhlasu rodičů
- Zavedení institutu „posuzující osoby“ (a prodloužení lhůt na vyšetření - místo metodické podpory školám pro vzdělávání žáků se SVP a zkompetentňování poradenských zařízení)

Evropský pohled na šance ohrožených rodin v Česku

EVROPSKÁ
KOMISE

Zpráva o České republice 2020, 26.2.2020

Evropský semestr 2020: Posouzení pokroku ve strukturálních reformách a v předcházení a nápravě makroekonomické nerovnováhy a výsledky hloubkových přezkumů (EU) č. 1176/2011

- Stále existuje prostor pro posílení mechanismů sociální ochrany a sociálního začlenění. Přestože je podíl osob ohrožených chudobou nebo sociálním vyloučením poměrně nízký, **míra chudoby zůstává i nadále vyšší v určitých lokalitách a u některých skupin** (zejména u rodičů samoživitelů, starších osob, osob se zdravotním postižením a Romů). Důvodem může být skutečnost, že **sociální transfery** (vyjma důchodů) zatím **nejsou ve snaze vymanit lidi z chudoby**, včetně té energetické, **plně účinné**.

Opatření vlády při pandemii s dopady na zranitelné skupiny lidí

Co se povedlo?

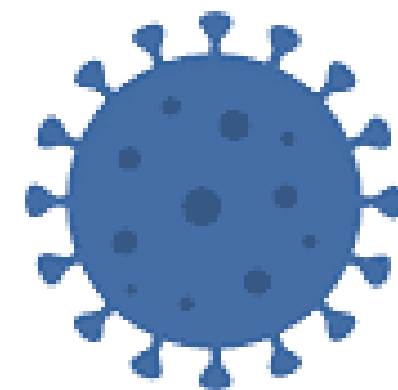
- **Prodloužení ošetrovného** na dobu zavření škol/školek/stacionářů
- Kompenzační bonus jako jednoduchá pomoc pro OSVČ na hlavní i vedlejší činnost
- Podávání **žádostí o dávky/bonus na dálku** bez elektronického podpisu a do schránek na ÚP/FÚ
- **Fikce doložení dokladů** za 1.Q 2020 pro žádosti o opakované dávky

Co se nepovedlo?

- Ošetrovné 60 % celý březen, pozdní výplaty (za březen v květnu), nedostupné pro „dohodáře“, nedostupné pro OSVČ s dluhy
- Rychlá podpora osob při výpadku příjmů: selhání MOP pro první skupiny bez výdělků (OSVČ, zaměstnanci na dohodu)
- Zavření některých služeb sociální prevence

Jak jsme k tomu došli?

- Nepřehledná struktura on-line pracovních skupin a nominací do těchto skupin na MPSV (i jiných resortech)
- Odmítání opozičních a expertních návrhů řešení (při jednáních na ministerstvech i ve sněmovně)
- Vadné analytické vstupy (dohodářů bylo podle ministryně Maláčové nejprve „jen asi 10 tisíc“, s odvody podle ministryně Schillerové jen ti s příjmem nad 10 tisíc Kč)
- Úzce pojatý a neadekvátní koncept ochrany života a zdraví při ochraně proti covid-19

Tabulka 1: Typy zaměstnanců na dohodu k 31. březnu 2020

Typ osoby	Počet osob celkem	Podíl na celku	Podíl na osobách bez úvazku
osoby s dohodou a úvazkem zároveň	107,810	48.4%	
osoby s dohodou bez úvazku	114,751	51.6%	
osoby s důchodem	36,480	16.4%	31.8%
studenti (dle věku nejspíše SŠ nebo VŠ student)	37,353	16.8%	32.6%
osoby bez důchodu, nestudující (potenciálně na RD nebo pečující o příbuzné)	40,896	18.4%	35.6%
celkem	222,561		

Zdroj: Česká správa sociálního zabezpečení

Institut pro sociální inkluzi sociální začleňování efektivně a srozumitelně

Chceme, aby veřejné politiky ...

- reagovaly na problémy občanů a **zapojovaly je do řešení**
- řešily sociální vyloučení a předcházely mu
- byly sdílené experty, politiky a úředníky
- byly spravedlivé, postavené na **rovných příležitostech**
- odmítaly xenofobii, rasismus a populismus

info@socialniinkluze.cz

facebook.com/socialniinkluze

twitter.com/socialniinkluze

socialniinkluze.cz

